

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ” ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ 12 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบศึกษาเอกสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชน ซึ่งรายละเอียดและข้อค้นพบได้นำเสนอเป็นรายโรงเรียนในบทที่ผ่านมา ในบทนี้จะได้กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

การเตรียมการ

โรงเรียนทุกโรงเรียนได้เตรียมการวางแผนการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบประชุมปรึกษารื้อกับครูจัดทำแผนงานกิจกรรม/โครงการ ซึ่งศึกษาข้อมูลจากการปฏิบัติงานด้านวิชาการในปีการศึกษาที่ผ่านมา ประกอบกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครูในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาโรงเรียนและความต้องการของชุมชน โดยกำหนดวันการปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการลงในปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน เพื่อให้ครูรับทราบว่าวันใด เดือนใด จะประกอบกิจกรรม/โครงการใด โดยใช้เวลาการเตรียมการในช่วงปิดภาคเรียนที่ 2

ปัญหาในเตรียมการจัดงานนิเทศด้านวิชาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่พบปัญหา เนื่องจาก มีข้อมูลเพียงพอในการศึกษาสภาพและปัญหาเพื่อวางแผน ผู้บริหารโรงเรียนรับฟังความคิด

เห็นของครูส่วนใหญ่ และโรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การดำเนินการ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการนิเทศงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งการช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจง จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเพียงพอกับความต้องการ จัดอบรมสัมมนา โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน ส่งครูไปอบรมกับหน่วยงานอื่นที่จัด จัดเวลาให้ครูได้ทำงานร่วมกัน โดยใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียน ทั้งนี้ครูต้องทำวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอนทั้งปีการศึกษาให้แล้วเสร็จก่อนเปิดเรียน

ปัญหาเรื่องงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า ครูไม่ปฏิบัติตามตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากไม่มีความมั่นใจ ขาดทักษะ เนื่องจากพื้นความรู้ไม่เพียงพอ ได้แก้ไขปัญหาโดยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำปรึกษา จัดหาเอกสารให้ครูศึกษาเพิ่มมากขึ้น จัดให้ครูประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน ให้กำลังใจครูผู้สอนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

การติดตามประเมินผลงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แผนการสอน ประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำเดือน พฤติกรรมของนักเรียน และความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

2. งานการเรียนการสอน

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีนโยบายการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการประชุมชี้แจง จัดหาเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดอบรมสัมมนา ส่งครูไปอบรมกับหน่วยงานอื่นแล้วนำมาขยายผลกับเพื่อนครูในโรงเรียน จัดเวลาให้ครูได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดไปศึกษาดูงาน โดยใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียน และวันหยุดเสาร์ อาทิตย์บางสัปดาห์หรือหลังเลิกเรียนบางวันในช่วงเปิดภาคเรียน

ปัญหาเรื่องงานการเรียนการสอนส่วนใหญ่พบว่า ครูไม่ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากไม่มีความมั่นใจว่าผู้เรียนจะเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ได้แก้ไขปัญหาโดยผู้บริหาร โรงเรียนประชุมชี้แจง ข้อเสนอแนะ ให้ขวัญกำลังใจ เพื่อให้ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

การติดตามประเมินงานการเรียนการสอน จากแผนการสอนที่ครูต้องส่งก่อนล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังเกตการสอนในชั้นเรียน ประชุมสอบถาม สภาพและปัญหาการเรียนการสอน ผลงานของครู สอบถามนักเรียน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. งานสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการจัดการเรียน การสอนทุกครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจง่าย รวดเร็วและชัดเจนขึ้น ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนฝ่ายวิชาการ ซึ่งการช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียน การสอน โดยการจัดเวลาให้ครูร่วมกันคิดและช่วยกันผลิตสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จัดหา/จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูป จัดให้มีศูนย์สื่อและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือในการผลิตและให้บริการยืมใช้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เวลาในช่วงปิดภาค เรียน

ปัญหาเรื่องงานสื่อการเรียนการสอนพบว่า จำนวนสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูไม่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ได้แก้ไขปัญหาโดยประชุมชี้แจงกระตุ้นครูให้เห็นความ สำคัญของการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และจัดเวลาให้ครูร่วมกันคิดและผลิตสื่อการเรียน การสอนเพิ่มเติม

การติดตามประเมินผลสื่อการเรียนการสอนจาก แผนการสอน สังเกตการสอนใน ชั้นเรียน ประชุมสอบถามสภาพและปัญหา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. งานการวัดผลและประเมินผล

โรงเรียนมีการดำเนินการงานวัดผลและประเมินผลนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้ บริหาร โรงเรียนฝ่ายวิชาการ ซึ่งการช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจการวัดผลแบบประเมินผลการ เรียน โดยผู้บริหารประชุมชี้แจง จัดหาเอกสารให้ครูศึกษาด้วยตนเอง จัดให้ครูร่วมกันกำหนด เกณฑ์และเครื่องมือการวัดผลประเมินผล โดยใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียน

ปัญหาเรื่องงานการวัดผลและประเมินผลส่วนใหญ่ไม่พบปัญหา เนื่องจากครูมีความ รู้ความเข้าใจและการทำการร่วมกัน ส่วนโรงเรียนที่พบปัญหา คือ การวัดผลและประเมินผลจาก

แบบทดสอบ เนื่องจาก ความไม่มั่นใจการประเมินผลจากผลงานงานนักเรียน ได้แก้ไข้ปัญหาโดยผู้
บริหารประชุมชี้แจง ให้ข้อเสนอแนะ และให้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพิ่มม
ากขึ้น

การติดตามประเมินผลการวัดผลและประเมินผล จากแผนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียน ผลงานนักเรียน หลักฐานการวัดผลประเมินผล ความคิดเห็นของผู้ปกครอง
การประชุมสอบถามสภาพและปัญหา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการวัดผลและ
ประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

5. งานห้องสมุด

โรงเรียนทุกโรงเรียนให้ความสำคัญกับห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้
ของครูและนักเรียนนอกจากความรู้ที่ได้รับจากหนังสือแบบเรียนที่ใช้ โรงเรียนได้ช่วยเหลือครูและ
นักเรียนเกี่ยวกับห้องสมุด โดยจัดให้มีบรรณารักษ์รับผิดชอบการดำเนินงานห้องสมุดในการให้
บริการยืม คืน หนังสือ จัดมุมหนังสือสำหรับครู จัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการ
สอน เช่น โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการสัปดาห์ห้องสมุด ดำรงการซื้อหนังสือตามความ
ต้องการของครูและนักเรียน เป็นต้น

ปัญหาเรื่องงานห้องสมุดส่วนใหญ่พบว่า จำนวนหนังสือไม่พอเพียง ห้องสมุดมี
ขนาดเล็กไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน ได้แก้ไข้ปัญหา โดยจัดสรรงบประมาณเพิ่มเพื่อจัดซื้อ
หนังสือที่ครูต้องการ จัดหาหนังสือโดยการขอรับบริจาค จัดมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน

การติดตามประเมินผลงานห้องสมุดจากสถิติการใช้ห้องสมุด รายการสรุปผลการ
ดำเนินงานห้องสมุด

6. งานส่งเสริมการสอน

โรงเรียนให้ความสำคัญกับงานส่งเสริมการสอนเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมจัดการ
เรียนการสอนให้ดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโรงเรียนและของหลักสูตร
โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมการสอน ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะครูจัดกิจกรรมส่งเสริม
หลักสูตร โดยให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม อำนวยความสะดวกในเรื่องของ
สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ให้ครูวางแผนงานทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมหรือโครงการที่โรงเรียน
ส่วนใหญ่จัดให้มีขึ้น เช่น ชุมนุมวิชาการในวิชาต่างๆ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ
สัปดาห์วิทยาศาสตร์ โครงการสถานักเรียน เป็นต้น

ปัญหาเรื่องงานส่งเสริมการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่พบปัญหา เนื่องจาก การทำ
งานเป็นทีม ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

การติดตามประเมินผลงานส่งเสริมการสอน จากรายงานการปฏิบัติให้ทราบเป็นระยะๆ รายงานสรุปผลประเมินโครงการ/กิจกรรม การตรวจเยี่ยมระหว่างปฏิบัติงาน การประชุมสอบถามสภาพและปัญหาประจำเดือน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

โรงเรียนให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ อันจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการงานประชุมอบรมทางวิชาการให้กับคณะครู ผู้รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายทรัพยากรบุคคล โรงเรียนพัฒนาบุคลากร โดยการจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้และสอบถามสภาพปัญหาการปฏิบัติงานโดยผู้บริหาร จัดให้ครูได้ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การอบรมสัมมนาวิจัยในชั้นเรียน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน จัดศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียน และวันหยุดเสาร์ อาทิตย์บางสัปดาห์หรือหลังเลิกงาน บางวันในช่วงเปิดภาคเรียน เพื่อให้ครูได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ปัญหาเรื่องการประชุมอบรมทางวิชาการ โรงเรียนไม่พบปัญหา เนื่องจาก ครูเข้าใจนโยบายในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเพื่อให้ครูนำความรู้ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และการพัฒนาตนเองของครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

การติดตามประเมินผลการประชุมอบรมทางวิชาการ จากรายงานสรุปสาระความรู้ที่ครูได้รับจากการประชุมอบรม พฤติกรรมการปฏิบัติงานหลังการอบรม การสอบถามครู

การประเมินผล

การเตรียมการ

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการประเมินผลการเตรียมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบประชุมครู เพื่อสอบถามการดำเนินการจัดงานนิเทศด้านวิชาการตามแผนงานกิจกรรม/โครงการเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เวลาประเมินผลในช่วงปิดภาคเรียนที่ 2 เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงข้อบกพร่อง และเป็นข้อมูลในการเตรียมการในปีการศึกษาต่อไป

การดำเนินการ

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลการดำเนินการจัดงานนิเทศด้านวิชาการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบประชุมครูเพื่อสอบถามและปรึกษาหารือผลการปฏิบัติงานนิเทศด้านวิชาการตามแผนงานกิจกรรม//โครงการ ที่เกิดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย จากรายงานสรุปผลกิจกรรม/โครงการ โดยใช้เวลาประเมินผลในช่วงปีภาคเรียนที่ 2 เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนากิจกรรม/โครงการ และเป็นข้อมูลพิจารณาการดำเนินการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชนในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีประเด็นที่ควรนำอภิปราย ดังนี้

การเตรียมการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนการจัดงานนิเทศด้านวิชาการ โดยประชุมปรึกษาหารือกับครู ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ ซึ่งได้ศึกษาจากข้อมูลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาตลอดจนสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ และกำหนดเวลาลงในปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุดในการวางแผน สอดคล้องกับหลักการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนของสำนักการศึกษา (2531) กล่าวว่า การนิเทศวิชาการในโรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักปฏิบัติโดยสรุป คือ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา ใช้หลักวิธีวิทยาศาสตร์เป็นการแก้ปัญหาโดยศึกษาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการดำเนินแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอน ซึ่งสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ เป็นประชาธิปไตย ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพโดยช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าได้พบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล โดยเปิดโอกาสให้แสดงออกและพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่ และใช้กลวิธีต่างๆ ในการนิเทศโดยเริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่และทำให้ดีขึ้นเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานให้เป็นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับกิจกรรมการนิเทศของ เบ็น เอ็ม แฮร์ริส (1983) ที่กล่าวว่า การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมเพื่อรวบรวมความคิด ทางเลือก ข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้เข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานจะทำให้ครูทราบว่ามีเมื่อใด โรงเรียน

ประกอบกิจกรรม/โครงการใด เพื่อครูจะได้จัดลำดับการทำงานให้เป็นไปอย่างราบรื่น ผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการ จะได้ประสานงานการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับระยะเวลา

ปัญหาในการเตรียมการจัดงานนิเทศด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่พบปัญหา เนื่องจาก โรงเรียนมีข้อมูลเพียงพอในการวางแผน ให้ครูมีส่วนร่วมและนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่า การวางแผนที่ดีควรต้องมีข้อมูลที่พอเพียงในการนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของครูในโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

การดำเนินการ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ โดย ผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูได้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยตรง เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงาน เป็นที่รวมของจุดมุ่งหมาย เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ตลอดจนให้ครูทราบทิศทางจุดเน้นของโรงเรียนว่าเป็นไปอย่างไร เช่น บางโรงเรียนมีจุดเด่นการพัฒนาหรือการใช้หลักสูตรด้านเทคโนโลยี บางโรงเรียนมีจุดเด่นการใช้หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962) เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา कुमारภัย(2542) ที่ได้กล่าวถึงครูในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตรว่า ครูเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องโปรแกรมของโรงเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน นอกจากนี้ การจัดหาเอกสารหลักสูตรไว้ให้ครูศึกษาอย่างพอเพียงกับความต้องการ ผู้วิจัยเห็นว่า เอกสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีไว้ใช้ในโรงเรียนเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ดังที่ องค์กร อินทรมพรรย์ (2532) กล่าวว่า เอกสารหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นจะต้องมีไว้ในโรงเรียน เพื่อให้ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน นับเป็นวิธีการที่สะดวก ประหยัดงบประมาณและเวลากว่าการฝึกอบรม ส่วนการจัดอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ จะทำให้ครูในโรงเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เหมาะสมสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ที่มีครูเป็นจำนวนมากและยังประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าการส่งครูไปอบรมกับหน่วยงานอื่น นอกจากนี้การจัดเวลาให้ครูได้ทำงานร่วมกัน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการระดมความคิดเห็นให้ตรงกันในการทำงานร่วมกัน สร้างความสามัคคีในหน่วยงาน ส่วนในเรื่องของช่วงเวลาที่ใช้ในการนิเทศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นช่วงระหว่างปิดภาคเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ช่วงปิดเทอม

ครูไม่มีชั่วโมงสอน ควรใช้เวลาจัดเตรียมงานให้เรียบร้อย โดยนำหลักสูตรที่ใช้ไปในปีที่ผ่าน มา ปรับปรุง/พัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของชุมชนสังคมที่เปลี่ยนไป เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ปัญหาเรื่องงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ครูไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากไม่มีความมั่นใจในแผน ขาดทักษะ เนื่องจากมีพื้นความรู้ไม่พอเพียง ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ต้องชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของตนเอง การให้ความสำคัญของหลักสูตรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ตลอดจนการหาวิธีนิเทศที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย ความมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

การติดตามประเมินผลงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะติดตามผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แผนการสอนของครู พฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามประเมินผลหลายรูปแบบจะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานบรรลุจุดประสงค์มากน้อยเพียงใดและยังทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องหรือข้อดีของการดำเนินงาน อันจะส่งผลถึงการปรับปรุงหรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

2. งานการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ดังที่ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ ครูจึงต้องมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเสมอ ดังที่ ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2525) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรเตรียมตัวทั้งระยะยาวและระยะสั้น กล่าวคือ การเตรียมตัวระยะยาว คือ การที่ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในตัวหลักสูตรตั้งแต่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการใช้แบบฟอร์มการวัดและประเมินผลต่างๆ ส่วนการเตรียมตัวระยะสั้น เป็นการเตรียมตัวเพื่อจะสอนในแต่ละวันซึ่งครูต้องเตรียมในเรื่องกำหนดการสอน ตารางสอน โดยศึกษาความคิดรวบยอดทั้งหมดของบทเรียน จุดประสงค์ รายละเอียดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี และศึกษาการวางแผนการใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาและบทเรียน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ครูเตรียมตัวสอนก่อน โดยครูต้องส่งแผนการสอนให้ผู้บริหารโรงเรียน หรือฝ่ายวิชาการล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ทั้งนี้โรงเรียนได้ช่วยเหลือ

และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการจัดประชุมชี้แจงให้ครูเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนจากครูเป็นศูนย์กลางเป็นให้เห็นความสำคัญของผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การประชุมชี้แจงให้ครูได้ตระหนักเป็นเรื่องสำคัญ ที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้แจ้งนโยบายให้ครูเข้าใจและให้ถือเป็นแนวปฏิบัติ นอกจากนี้โรงเรียนต้องช่วยเหลือครูให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมอย่างหลากหลาย เช่น การให้ศึกษาจากเอกสาร การจัดอบรมสัมมนา การส่งไปอบรมกับหน่วยงานอื่น การจัดให้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การได้เพิ่มเติมความรู้ที่อยู่บ่อยๆ และสม่ำเสมอจะทำให้ครูมองเห็นแนวทางปฏิบัติก็จะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันเป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปริตติติก (2532) ที่กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทช่วยเหลือครูให้ทำการสอนให้ได้ผลดี เป็นผู้ประสานงานและบริการแก่ครูในด้านการสอน เป็นวิทยากรที่ดีในทุกโอกาส

ปัญหาเรื่องงานการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูไม่ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากไม่มีความมั่นใจว่าผู้เรียนจะเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน การแก้ไข คือ ผู้บริหารให้คำชี้แจง คำปรึกษา คำแนะนำ การให้กำลังใจ เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจ ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากครูส่วนใหญ่สอนโดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก คือ ครูเป็นผู้บอกความรู้มาตลอดเวลาจนเกิดความเคยชินเป็นวัฒนธรรมการทำงาน of ครู การจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน of ครู โดยใช้กลยุทธ์ในการสอนรูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องใช้เวลา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรให้โอกาส กำลังใจ คำแนะนำ ตลอดจนการติดตามสอบถามสภาพและปัญหาในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

การติดตามประเมินผลงานการเรียนการสอนจากการตรวจแผนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การประชุมสอบถามสภาพและปัญหาผลงานของครู การสอบถามนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามประเมินผลที่หลากหลายวิธีการและการติดตามอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และหากมีปัญหาอุปสรรคจะสามารถขอคำปรึกษา คำแนะนำจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ประเมินได้ไปพัฒนาการเรียนการสอน ปรับปรุงหรือพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยเห็นว่า ประโยชน์ของการติดตามประเมินผลการเรียนการสอนจะทำให้ครูทราบว่านักเรียนแต่ละคนควรได้รับการปรับปรุงหรือส่งเสริมด้านใด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงามตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. งานสื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจง่าย รวดเร็วและชัดเจนขึ้น ซึ่งโรงเรียนได้ช่วยเหลือและส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน คือ การจัดเวลาให้ครูร่วมกันคิดและช่วยกันผลิตสื่อการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิต ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง จะเป็นประโยชน์และตรงตามวัตถุประสงค์ของครูได้ดีกว่าการซื้อสื่อสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว เพราะ ครูผู้สอนย่อมเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดเรื่องความเหมาะสมของวิธีการสอน จุดประสงค์ และจังหวะเวลาในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบการจัดการเรียนการสอน เรื่องนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กิดานันท์ มลิทอง (2540) ที่กล่าวถึงการเลือกสื่อการเรียนการสอนว่า นำมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยการเลือกสื่อที่ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนให้แน่นอนก่อนเพื่อใช้วัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวนำในการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และครูต้องใช้สื่อให้เหมาะสมกับขั้นตอนที่เตรียมไว้เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นและต้องควบคุมการเสนอสื่อให้ถูกต้อง นอกจากการช่วยเหลือให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนแล้ว โรงเรียนยังได้จัดหา/จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูป การจัดทำมีศูนย์สื่อและเจ้าหน้าที่ให้บริการ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีที่อำนวยความสะดวกให้กับครู ช่วยลดภาระให้ครูไม่ต้องผลิตสื่อการเรียนการสอนเองทุกเนื้อหา เนื่องจาก ครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว หากครูต้องมาผลิตสื่อการเรียนการสอนเองทั้งหมดจะเป็นการสร้างภาระงานให้ครูมากเกินไป และกิดิมา ปรีดีดิลก (2532) ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอนเพื่อช่วยในการจัดหาและให้ความสะดวกในการใช้ ซึ่งจะทำการจัดหา จัดเก็บ รักษา การบริการเป็นระบบ ทั้งยังทำให้การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นไปอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์คุ้มค่า

ปัญหาเรื่องงานสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ครูไม่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนทุกครั้ง การแก้ไข การกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน การให้ครูร่วมกันคิดและผลิตสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไข เพราะการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเองจะเป็นประโยชน์และตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาบทเรียน ครูผู้สอนสามารถที่จะกำหนดและปรับสื่อให้เหมาะกับเนื้อหาได้ และอีกวิธีการหนึ่ง คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุเหลือใช้ เพราะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย

การติดตามประเมินผลสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ติดตามจากแผนการสอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีนี้ทำให้ผู้ประเมินได้เห็นสภาพความเป็นจริงของสื่อและวิธีการใช้สื่อของครูที่เกิดผลกับผู้เรียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้กล่าวว่า วิธีประเมินสื่อการเรียนการสอน

สอนวิธีหนึ่ง คือ ประเมินโดยการสังเกตเมื่อทำกิจกรรม นอกจากนี้ โรงเรียนได้ติดตามประเมินจากการประชุมสอบถามสภาพและปัญหา

4. งานการวัดผลและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีนโยบายในการวัดประเมินผลนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน การช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลประเมิน แนวปฏิบัติ ผู้บริหาร โรงเรียนและฝ่ายวิชาการ จะประชุมชี้แจงให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไว้ให้ครูเป็นคู่มือศึกษา และการให้ครูร่วมกันวางแผนกำหนดเกณฑ์ เครื่องมือ แบบฟอร์มการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสม ประหยัดงบประมาณและเวลา เพราะครูผู้สอนย่อมเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าควรจะทำเกณฑ์และเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของตน การที่ครูได้ร่วมกันทำงานย่อมทำให้เกิดการระดมความคิดเห็น จะได้เครื่องมือที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ขณะเดียวกันก็เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกำหนดไว้ ดังที่ ไพศาล หวังพานิช (2526) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การวัดผลว่า ต้องวัดให้ตรงจุดประสงค์ เพื่อให้เกิดผลที่ได้จากการวัด มีความมั่นใจได้ว่าจะสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดอย่างแท้จริง ใช้เครื่องมือที่ดี และมีความยุติธรรมในวัดผลและประเมินผล ช่วงเวลาที่ใช้ในการนิเทศ คือ ระหว่างปิดภาคเรียน

ปัญหาเรื่องงานการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นผลมาจากการที่ครูได้ทำงานร่วมกันทำให้ได้ความคิดที่ดีที่สุดในการทำงาน ส่วนโรงเรียนที่พบปัญหา คือ ใช้แบบทดสอบมากเกินไป เนื่องจากความมั่นใจไม่ใ้การวัดผลจากแบบอื่น ผู้บริหารได้แก้ไขโดยการชี้แจง ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ตลอดจนการหาเอกสารมาให้ครูศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง

การติดตามประเมินผลการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า มีการติดตามจากแผนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลงานนักเรียน หลักฐานการวัดผลและประเมินผล การประชุมสอบถามสภาพและปัญหาประจำเดือน ผู้วิจัยเห็นว่า มีการติดตามตรวจสอบเป็นระยะและหลากหลายวิธี จะทำให้ครูผู้สอนรับทราบตลอดเวลาถึงความสามารถของนักเรียนแต่ละคน จะสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียนได้ถูกต้อง นอกจากนี้การได้รับทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองก็จะทำให้ครูทราบพฤติกรรมของนักเรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยให้ครูได้พัฒนานักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ กิติมา ปรีดีดิลก (2532) กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผล จะช่วยให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนของครู การเรียนของนักเรียน ระบบการบริหารในโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน และบันทึกการสอนที่นำมาสู่ภาคปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไร

5. งานห้องสมุด

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งให้ครูและนักเรียนสามารถมาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับจากหนังสือแบบเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้มีบรรณารักษ์สำหรับรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด จัดมุมหนังสือสำหรับครู จัดหาหนังสือตามความต้องการของครู ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ กิติมา ปรีดีดิติก (2532) ที่ให้ทัศนะกับผู้บริหารต่อการจัดห้องสมุดว่า ต้องสนับสนุนการจัดดำเนินงานของห้องสมุดทุกด้าน เช่น จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพียงพอ จัดหาหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ตลอดจนงบประมาณมาสนับสนุน จัดหาครูหรือบรรณารักษ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดและเข้าใจนักเรียนช่วยดำเนินการในห้องสมุด จัดสถานที่เป็นส่วน สนับสนุนให้ครูรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูใช้ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน ส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง และโรงเรียนจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมการสอน เช่น โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการสัปดาห์ห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทรรศนียา กัลยาณมิตร (2528) กล่าวถึงเรื่องบริการบางส่วนว่า ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เช่น สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องสมุด บรรณารักษ์แสดงความเป็นกันเองแก่เด็ก จัดนิทรรศการหนังสือใหม่หรือนิทรรศการตามโอกาสต่างๆ จัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน เช่น จัดกลุ่มอ่านหนังสือตามความสนใจ หรือจัดกิจกรรมเล่านิทาน เป็นต้น และสอนให้เด็กรู้จักใช้หนังสือและห้องสมุด

ปัญหาเรื่องงานห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า จำนวนหนังสือมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ ห้องสมุดมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีจำนวนมาก โรงเรียนมีการแก้ไขโดย จัดสรรงบประมาณเพิ่มเพื่อจัดหาหนังสือไว้บริการตามความต้องการ จัดให้มีมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนควรจัดหาสถานที่สำหรับห้องสมุดให้กว้างขวางพอเพียงกับจำนวนนักเรียนหรือจัดเวลาเป็นช่วงๆ ให้นักเรียนได้เข้าใช้ห้องสมุด และผู้บริหารแนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้าให้ครูทราบ ก็จะแก้ปัญหาได้อีกวิธีหนึ่ง

การติดตามประเมินผลงานห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า มีการติดตามจากการศึกษาสถิติการใช้ห้องสมุด และการสรุปผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบความถึงบรรยากาศและความก้าวหน้าในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานห้องสมุด และพัฒนาความสามารถของครูในการศึกษาจากตำราต่างๆ ด้วยตนเอง

6. งานส่งเสริมการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากการเรียนในห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนได้เอื้ออำนวยทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เป็นต้น กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้มี เช่น กิจกรรมชุมนุมด้านวิชาต่างๆ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ โครงการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ โครงการสถานักเรียน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ควรให้เด็กได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่คุณเองชอบและมีความถนัด เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเองว่าชอบหรือไม่ชอบอะไร และกิจกรรมที่จัดขึ้นผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นมีประโยชน์สำหรับผู้เรียนมากกว่าผลเสีย ซึ่งวิมลศิริ ร่วมสุข (2522) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรบางส่วนไว้ว่า ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน ช่วยสนับสนุนการศึกษาที่นอกเหนือจากที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกมั่นคงทางใจและทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ช่วยส่งเสริมค่านิยมทางสังคม และธำรงรักษานบประเพณีอันดีงาม ช่วยสร้างบุคลิกภาพของนักเรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ช่วยฝึกให้ความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และช่วยเพิ่มเติมความรู้ในสาขาต่างๆ โดยอาศัยชมรมหรือชุมนุม

ปัญหาเรื่องงานส่งเสริมการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนไม่พบปัญหา เนื่องจาก ครูทำงานเป็นทีม และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

การติดตามประเมินผลงานส่งเสริมการสอน ผลการวิจัยพบว่า ติดตามประเมินผลจากผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม รายงานให้ทราบเป็นระยะๆ การสรุปผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ การตรวจเยี่ยมระหว่างการปฏิบัติงาน การประชุมสอบถามสภาพและปัญหา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการติดตามประเมินผลที่หลากหลายวิธี ทำให้ผู้บริหารได้รับทราบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเมื่อมีปัญหาก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ทันที และสามารถนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม/โครงการให้ดียิ่งขึ้น

7. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน การประชุมอบรมทางวิชาการที่โรงเรียนได้จัดให้มี คือ การประชุมชี้แจงให้ความรู้และการสอบถามสภาพและปัญหา การจัดให้ครูได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อครูด้วยกัน การจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยในชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอน การไปศึกษาดูงาน ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องส่งเสริมเพื่อบุคลากรจะได้พัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ใหม่ๆ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ

เทคนิคต่างๆ เพราะครูเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการบุคคลซึ่งต้องพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความสามารถทันกับความเจริญของโลกอยู่เสมอ ซึ่งในปัจจุบัน ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาและสามารถรับรู้ได้อย่างรวดเร็วด้วยสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2529) กล่าวว่า บุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ไปสู่นักเรียน เมื่อทำงานไปเป็นเวลานานๆ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ให้มีมากขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการทำงานของครู

ปัญหาเรื่องการประชุมอบรมทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนมีความเข้าใจนโยบายของโรงเรียนเพื่อต้องการให้ครูนำความรู้ไปพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และการพัฒนาตนเองของครูในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความสามารถในการชี้แจง ชักจูง ให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นผู้ที่มีอำนาจในการให้คุณให้โทษแก่ครูได้เต็มที่ เพราะโรงเรียนเอกชนจะสามารถอยู่รอดได้ต้องมีคุณภาพเท่านั้น

การติดตามประเมินการอบรมทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจะสังเกตจากรายงานของบุคลากรที่ได้รับการอบรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังการอบรม ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติงานทุกอย่างเมื่อทำไปแล้วระยะหนึ่งควรได้รับการติดตามว่าการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด หากไม่ได้ผลคุ้มค่าหรือมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะได้นำแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังที่ พันัส หันนาคินทร์ (2529) กล่าวว่า ในการสังเกตการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรนี้ จะทำให้ผู้บริหารทราบว่าบุคลากรเหล่านั้นได้นำผลจากการไปอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานมาขยายผลในทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากน้อยเพียงใด

การประเมินผล

การเตรียมการ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ประชุมสอบถามการดำเนินการจัดงานนิเทศด้านวิชาการตามแผนงานกิจกรรม/โครงการ เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยเห็นว่า จะทำให้ผู้บริหารทราบว่า การปฏิบัติงานคลาดเคลื่อนจากกำหนดการหรือไม่ เกิดจากสาเหตุใด เพื่อจะได้ทราบข้อมูลซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขจุดบกพร่องในการเตรียมการวางแผนในปีการศึกษาต่อไป

การดำเนินการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินการจัดงานนิเทศด้านวิชาการ โดยประชุมครูเพื่อสอบถามและปรึกษาหารือผลการปฏิบัติงานนิเทศวิชาการตามแผนงานกิจกรรม/โครงการที่เกิดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย จากรายงานสรุปผลกิจกรรม/โครงการ โดยใช้เวลาในการประเมินในช่วงปิดภาคเรียนที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบผลการดำเนินการจัดงานนิเทศในแต่ละกิจกรรม/โครงการประสพผลสัมฤทธิ์เพียงใด ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอุปสรรคปัญหาอย่างไรเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาในการดำเนินการในปีการศึกษาต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในพื้นที่เขตการศึกษา

1. สำนักงานการศึกษาในเขตพื้นที่ที่ดูแลโรงเรียนเอกชน ควรประสานงานให้เกิดการเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดงานนิเทศด้านวิชาการภายในโรงเรียนแก่โรงเรียนในเขตพื้นที่
2. สำนักงานการศึกษาในเขตพื้นที่ที่ดูแลโรงเรียนเอกชน ควรช่วยเหลือพัฒนาครูสังกัดโรงเรียนเอกชนในพื้นที่ได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะ เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำในการสร้างแนวทางและผลักดันให้ครูมีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจ มีความเพียรพยายามในการปฏิรูปการเรียนรู้และทำให้เกิดความสำเร็จ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาแหล่งเรียนรู้และโรงเรียนที่ดีเด่นในเรื่องปฏิบัติการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลให้ครูได้ศึกษาดูงาน เห็นการปฏิบัติและนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดการพัฒนา

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ เทคนิค และวิธีการใหม่ๆ ในการนิเทศเพื่อพัฒนาให้ครูได้รับความรู้ที่ทันสมัยตลอดเวลา อันจะนำมาซึ่งการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดงบประมาณให้พอเพียงในเรื่องของสื่อการเรียนการสอน และการจัดหาหนังสือไว้ในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดงานนิเทศด้านวิชาการในโรงเรียนเอกชนที่ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารต้นแบบเป็นเฉพาะกรณีเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนได้โดยทั่วไป